

Ukraine and Some Officials of the Verkhovna Rada of Ukraine" of 10.11.1994 № 203/94PV, available at : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/203/94-пв/print1393444708469642> (access January 28, 2015).

УДК 332.21:331.4

БАНКІВСЬКА КРИЗА УКРАЇНИ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Шевчук О.О., к.ю.н., доцент

Томма Р.П., к.ю.н., доцент

*Навчально-науковий інститут підготовки фахівців для підрозділів слідства
та кримінальної міліції Національної академії внутрішніх справ,
площа Соломянська 1, м. Київ, Україна
10ttt@inbox.ru*

У статті проаналізовано юридичну літературу щодо причин і шляхів подолання банківської кризи в Україні. Також запропоновано ґрунтовні висновки й пропозиції щодо аналізованої проблематики.
Ключові слова: банки, банківська система, фінансова криза, банківська криза, вклад.

БАНКОВСКИЙ КРИЗИС УКРАИНЫ: ПРИЧИНЫ И ПУТИ ПРЕОДОЛЕНИЯ

Шевчук А.А., Томма Р.П.

*Учебно-научный институт подготовки специалистов для подразделений следствия
и криминальной милиции Национальной академии внутренних дел,
площадь Соломенская 1, г. Киев, Украина
10ttt@inbox.ru*

В статье проанализирована юридическая литература относительно причин и путей преодоления банковского кризиса в Украине. Также предложены основательные выводы и предложения по рассматриваемой проблематике.
Ключевые слова: банки, банковская система, финансовый кризис, банковский кризис, вклад.

THE BANKING CRISIS IN UKRAINE: CAUSES AND CURES

Shevchuk A.A., Tomma R.P.

*Educational-scientific institute of preparation of specialists for subdivisions of investigation
and criminal police National academy of internal affairs,
area Solomenskaya 1, Kyiv, Ukraine
10ttt@inbox.ru*

This article analyzes the legal literature on topical issues namely the causes and ways to overcome the banking crisis in Ukraine. Also suggested that solid conclusions and proposals for the problems under consideration.

Background is that the current banking crisis in Ukraine is based on the premise that evolved over a long period. It is set against the backdrop: a low level of confidence in banks for placing deposits; negative credit history of domestic enterprises "accustomed" to government transfers; restriction of long-term investment projects because of the high level of uncertainty economic outlook in general; low mobility NBU and commercial banks on quick and adequate response to adverse changes in the economic life of the country. According to the law "On Banks and Banking" banking system – is legally defined, clearly structured set of financial intermediaries money market engaged in banking.

The conclusions are that we note the banking system as the crisis in general, objective, natural phenomenon. Thus, the emphasis causes of the crisis and bank crisis of the banking system more clearly describe the features of these events, and show the relationship existing between them.

Key words: banks, banking, financial crisis, banking crisis, contribution.

В основі сучасної банківської кризи в Україні лежать передумови, що склалися протягом тривалого періоду. Вона розгортається в таких умовах: низького рівня довіри населення до банків щодо розміщення вкладів; негативної кредитної історії вітчизняних підприємств, які «звикли» до державних трансфертів; обмеження розвитку довгострокових інвестиційних проектів через високий рівень невизначеності перспектив економіки в цілому; низької мобільності Національного банку України (далі – НБУ) та комерційних банків щодо швидкого й адекватного реагування на несприятливі зміни в економічному житті держави. Згідно із Законом України «Про банки та

банківську діяльність» банківська система – це законодавчо визначена й чітко структурована сукупність фінансових посередників грошового ринку, які займаються банківською діяльністю [1].

Уже із законодавчого визначення банківської системи зрозуміло, що вона є тією ланкою, через яку проходять грошові розрахунки й платежі суб'єктів господарювання та населення в цілому. Саме банки, здійснюючи різноманітні операції, виконують важливу функцію мобілізації тимчасово вільних грошових ресурсів і перетворення їх на реальний капітал, забезпечуючи таким чином потреби економіки в додаткових коштах. На сучасному етапі розвитку української економіки серед проблем, пов'язаних із впливом фінансової кризи на діяльність банків, досить актуальним є запровадження нових пропозицій щодо відновлення банківської системи України та повернення її стану на докризовий рівень. Вітчизняна банківська система потрапила в замкнене коло. З одного боку, економіка країни не може розвиватися через відсутність внутрішніх ресурсів. З іншого боку, оскільки економіка не розвивається, немає попиту на банківські послуги. Економіці, яка деградує, не потрібна банківська система в тому обсязі, у якому вона перебуває нині в Україні. Немає сенсу розвивати банківський сектор, коли економіка падає. Розвиток банків не може випереджати розвиток економіки. Загалом банківська криза – це різка зміна зовнішніх і внутрішніх умов діяльності банківської системи, унаслідок чого остання стає неспроможною стабільно функціонувати та виконувати свої основні функції. Розрізняють кризу в окремому банку та системну кризу банківської системи.

Банківська криза характеризується різким зниженням ліквідності й платоспроможності банків, кризою платежів, невиконанням банками своїх зобов'язань перед кредиторами та вкладниками, збільшенням питомої ваги проблемних і прострочених кредитів, зниженням дохідності банківських операцій, а інколи й банкрутством банків. Банківська криза супроводжується масовим вилученням коштів із банківської системи, зниженням темпів росту й обсягів кредитування, підвищенням процентних ставок і рівня доларизації економіки, падінням споживчого попиту та зниженням обсягів виробництва.

Сформовані останнім часом підходи до визначення кризи в банківській системі як окремого поняття та його зміст засвідчують, що воно стало багатоаспектним і може значно відрізнитися залежно від предмета й цілей досліджень. Через таке різноманіття відсутній єдиний підхід, універсальне визначення кризи в банківській системі, яке могло б задовольнити практичні потреби органів державного управління, наглядових органів, менеджерів банківських установ у попередженні криз і розробці антикризових заходів.

Причинами банківської кризи можуть бути економічні кризи, кризи грошово-кредитної системи або специфічні кризи на окремих фінансових чи крупних товарних ринках. Як правило, поштовхом до банківської кризи є зовнішні фактори, що супроводжуються різкою девальвацією національної валюти, значним дефіцитом бюджету, банківською панікою, біржовими кризами, високою інфляцією, знеціненням банківських вкладів і фінансових активів.

До внутрішніх причин банківської кризи відносять недостатній рівень капіталізації банків, низький рівень ризик-менеджменту й корпоративного управління, значну залежність від зовнішніх запозичень, недосконалість банківського регулювання та нагляду.

Головною відмінністю системної банківської кризи є те, що вона охоплює більшість банків, впливає на фінансовий стан небанківських фінансових установ та інші сектори економіки, призводить до декапіталізації банківської системи внаслідок втрати значної частини банківського капіталу, а також до значних фінансових втрат населення, зниження довіри до банківської системи й національної валюти.

Узагальнимо причини банківської кризи, яка сьогодні відбувається в Україні.

Негативними наслідками впливу банківської кризи на фінансову стійкість українських банків є такі [3]:

- відтік вітчизняного й іноземного капіталу;
- зниження якості банківських активів;
- втрата довіри з боку вкладників, істотне падіння курсу національної валюти та, як наслідок, скорочення грошових заощаджень із приватного сектора;
- зниження ліквідності;
- зменшення капіталізації банків;
- скорочення ресурсної бази банків;
- зростання процентних ставок;

- збільшення обсягів неповернених валютних кредитів;
- зниження обсягу банківських депозитів;
- зниження обсягу кредитування реального сектора економіки;
- значні проблеми з ліквідністю внаслідок продовження відпливу ресурсної бази з банківських установ.

Ключовими інструментами подолання фінансової кризи є надання центральними банками необхідної ліквідності, рекапіталізація здорових фінансових інститутів та звільнення банків від проблемних активів. Тому необхідно в повному обсязі відновити рефінансування комерційних банків, переглянути порядок його здійснення, забезпечити прозорі умови надання рефінансування та однаковий доступ для всіх банків. Ще один напрям виходу з банківської кризи – реструктуризація наданих раніше кредитів, погашення яких не здійснюється. При цьому банки повинні шукати джерела покриття збитків, які виникатимуть у процесі здійснення такої реструктуризації [5].

Слід також розробити додаткові вимоги щодо якості регулювання банківської діяльності в системі банківського нагляду. Зокрема, значну увагу необхідно приділити здійсненню поточного моніторингу стійкості банківського сектора з боку НБУ з метою операційного виявлення зростання негативних тенденцій у банківському секторі та вжиття ефективних заходів щодо їх подолання [5].

Таким чином, криза банківської системи, як і криза взагалі, є об'єктивним, закономірним явищем. При цьому виділені нами причини кризи банку та кризи банківської системи більш чітко характеризують особливості цих явищ, а також показують їх взаємозв'язок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шараєвський Д.В. Ефективність діяльності банківської системи як запорука сталого економічного розвитку / Д.В. Шараєвський // Економіка та держава. – 2011. – №7. – С. 83-85.
2. Кравченко І. Банківська система та проблеми стратегічного розвитку / І. Кравченко, Г. Багратян, Є. Мазіна // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 1. – С. 7.
3. Про банки і банківську діяльність : Закон України в редакції від 02.08.2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
4. Барановський О.І. Сутність і різновиди фінансових криз / О.І. Барановський // Фінанси України. – 2009. – № 5. – С. 3-20.
5. Науменкова С.В. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури / С.В. Науменкова, С.В. Міщенко. – К.: УБС, ЦНДНБУ, 2009. – 384 с.
6. Офіційні дані Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
7. Геєць В.М. Макроекономічна оцінка грошово-кредитної та валютно-курсової політики України до і під час фінансової кризи / Геєць В. // Економіка України. – 2009. – № 2. – С. 5-23.
8. Особливості, ознаки та риси криз банківської системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=155>.

REFERENCES

1. Sharaevskiy, D.V. (2011), "Efficiency of the banking system as a key to sustainable economic development", *Ekonomika ta derzhava*, no. 7, pp. 83-85.
2. Kravchenko, I., Bahratyan, H. and Mazina, E. (2012), "Banking system and the problems of strategic development", *Visnik Natsionalnoho banku Ukrayini*, no. 1, pp. 7.
3. "On Banks and Banking" : Law of Ukraine revised 02.08.2014, available at : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
4. Baranovskiy, O.I. (2009), "Essence and types of financial crises", *Finansi Ukrayini*, no. 5, pp. 3-20.
5. Naumenkova, S.V. and Mishchenko, S.V. (2009), *Rozvitok finansovogo sektoru Ukrayini v umovah formuvannya novoyi finansovoyi arhitekturi* [Development of financial sector ukraine in conditions of formation of a new financial architecture], UBS, TsNDNBU, Kyiv, Ukraine.
6. " Official data of the National Bank of Ukraine", available at: <http://www.bank.gov.ua>.
7. Heiets, V.M. (2009), "Macroeconomic evaluation of monetary and exchange rate policy in Ukraine before and during the financial crisis", *Ekonomika Ukrayini*, no. 2, pp. 5-23.

8. "Peculiarities, characteristics and features of banking system crises", available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=155>.

УДК 342.922

ВПЛИВ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ НА ПОВЕДІНКУ СУДДІВ ПІД ЧАС АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Войнолович С.Ю., здобувач

*Інститут законодавства Верховної Ради України,
пров. Несторівський, 4, м. Київ, Україна
sergeyitaly@yahoo.com*

У статті розглянуто можливі наслідки запровадження спеціалізації в системі судової влади, зокрема в її адміністративній складовій. При цьому основну увагу зосереджено на вивченні впливу спеціалізації на поведінку суддів під час здійснення ними адміністративного судочинства в загальних і спеціалізованих, зокрема адміністративних, судах. Спеціалізація судів і суддів є необхідною умовою для підвищення якості судової діяльності. Введення спеціалізації (як внутрішньої, так і зовнішньої) відповідає сучасним потребам суспільства для більш ефективного та професійного захисту прав, свобод і законних інтересів громадян.

Ключові слова: адміністративне судочинство, спеціалізовані суди, підсудність.

ВЛИЯНИЕ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ НА ПОВЕДЕНИЕ СУДЕЙ ВО ВРЕМЯ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ИМИ АДМИНИСТРАТИВНОГО СУДОПРОИЗВОДСТВА

Войнолович С.Ю.

*Інститут законодательства Верховной Рады Украины, пер. Несторовский, 4, г. Киев, Украина
sergeyitaly@yahoo.com*

В статье рассмотрены возможные последствия введения специализации в системе судебной власти, в частности в ее административной составляющей. При этом основное внимание уделено изучению влияния специализации на поведение судей при осуществлении ими административного судопроизводства в общих и специализированных, в частности административных, судах. Специализация судов и судей является необходимым условием для повышения качества судебной деятельности. Введение специализации (как внутренней, так и внешней) отвечает современным потребностям общества для более эффективной и профессиональной защиты прав, свобод и законных интересов граждан.

Ключевые слова: административное судопроизводство, специализированные суды, подсудность.

INFLUENCE SPECIALIZATION ON JUDGES BEHAVIOR IN THE COURSE OF ADMINISTRATIVE JUSTICE

Voinolovych S.Y.

*Institute of legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine, side-str. Nestorovskiy, 4, Kiev, Ukraine
sergeyitaly@yahoo.com*

The article considers the possible impact of specialization in the judicial system, including its administrative component. Thus, the focus drawn to the study of the impact of specialization on the behavior of judges in the performing of administrative justice in general and specialized, namely the administrative courts.

As a result, creation of specialized courts and judges (external and internal specialization, respectively), in person at the judges and the judiciary as a whole appear appropriate positive and negative consequences. However, to ensure due process guarantees plaintiffs for the effective organization and construction of the system of administrative justice especially interesting is the effect of specialization on the judicial system as a whole. Other issues, such as how specialization affects the behavior of judges usually do not get lawyers and lawmakers. We also believe that specialization can have a powerful influence on judicial decisions in connection with the immersion of judges in specific legal areas. Understanding the impact of today is very limited.

Specialization of courts and judges is a prerequisite for improving the quality of judicial activities. The introduction of specialization (both internal and external) is scientifically sound, legally determined by a contemporary meets modern needs of society for a more effective and professional protecting the rights, freedoms and legal interests.

Key words: administrative law, specialized court's jurisdiction.

Українці, як правило, вважають, що судді є фахівцями широкого профілю. Крім того, для деяких людей така професійна якість є край бажаною або навіть притаманною особам, що перебувають на